

quamdiu in hac gemeunda afflictione positus est, persuaderi nequeat, intolerabilem hanc obscuritatem, internas tenebras, posse unquam in lucem mutari, omnino tamen, si vera pace vult gaudere, debet in hujusmodi derelictione, pressura, et spiritus paupertate resignatus esse, atque ab omnibus internis deliciis animi liberum, ex editumque habere. Deprimat igitur sese in gratissimam Dei voluntatem, paratus hanc calamitatem sustinere, quamdiu illi visum fuerit. Profecto multo verius, utiliusque in tanta spiritualis hyemis asperitate Deum presentem habet, quam unquam in omnibus juvenunda consolationis aetibus habuit. Porro interim dum tantis afflictionibus a Domino exercetur, satis edat et bibat, ut par sit illis ferendis. Hujusmodi autem pressuræ nonnumquam ex naturali hominis indispositione, nonnumquam ex acris inæqualitate, nonnumquam ex maligni spiritus operatione oboriri solent, sed undecumque accidunt, de manu Domini suscipiendæ sunt, cujus permisso evadunt. TAULERUS, apud *Blosium in appendice post instil. Spirit.*

Ita 7. Blosius: Quando videris tibi magna obscuritate, ariditateque contabescere, et gravibus angustiis premeris, si tunc conformis divinæ voluntati, miseriam, et afflictionem illam cum benigna tranquillitate propter Deum toleras, multo gratior Deo es, quam si divino lumine multum irradiaveris, et intus florerent omnia. In pressura, et afflictione homo non ita facile se ipsum quærere potest, sicut in sensibilis dulcedinis, consolationisque affluentia; in hac enim plenamque natura se admiscet, et anima, si incautus fuerit, per immodicam delectationem cito maculam contrahit. Sane fieri non potest, ut aliquis resignato corde quippiam sustineat pro gloria Dei, quin saporem quemdam Divinitatis percipiat. Licet enim illi nihil fortassis sentire, id est, sensibilibus gustare contingat (Deo se ad tempus occultante) hoc ipso tamen ei, quod patitur, bene sapit, quod se illud ad æternam Dei gloriam ferre velle cognoscit. Idem in farrag. sic loquitur: Si quando sentias naturæ torporem, mæstiliam, et grave pondus, teque gustu, appetitione, et impulsu erga res spirituales destitutum, itemque miserum, inopem, desolatum, atque sine ulla consolatione relictum esse a Deo, et quodam erga quavis, tam externa quam interna exercitia lædio laborare, nihil hinc animo consterneris, sed Deo

mini manibus te permittens ac resignans, illius optes fieri voluntatem, et quod ad ejus sit honorem. Crede mihi, hæc atra, ac tristis nubes propediem dissipabitur, et fax splendorque radiantis solis (qui est Dominus noster Jesus Christus) majori cum gratia, ac consolatione te perfundet atque illustrabit, quam unquam antea, atque hoc ipso senties te diligere a Deo, teque illi placere. Si quis magnopere cuperet divinam intra se consolationem, Deique presentiam instar aliorum plorum hominum sentire, Deus autem hoc illi negaret, et ille hac in parte se totum pro Dei gloria, livino beneplacito resignaret, multo verius et hoc ipsum præstaretur, quam si sensibiliter idem percipisset. In propria siquidem voluntatis abnegatione centuplo plus gratiæ ac præmiæ est, quam in ipsa sensibili consolatione, in qua proprietates retinetur. BROSIUS, *spec. spir.* c. IX.

Ita 8. Thomas Kempensis: Non est grave, humanum contemnere solatium, cum adest divinum. Magnum est, et valde magnum, tam humano, quam divino carere posse solatio, et pro honore Dei libenter exilium cordis velle sustinere, et in nullo seipsum quærere, nec ad proprium meritum respirare. THOM. KEMP. c. IX, l. II.

Ita 9. P. Ballhassar Alvarez dicens: Intellexi Deum parvis consolationes spirituales elargiri, eo quod ad ipsius obsequium ita expedit; nam eo anima est melius preparata ac disposita, quo magis assimilatur suo Redemptori, qui in hac vita fuit clamantibus, et tristitia referta; solatium autem simile debet esse refrigerio et levamini, quo viator in hospitio est refectus, non ut in eo maneat, sed ut majori animo, et robore pergat ulterius. *Vit.* c. x.

Ita 10. Rodriguez sic discurrens: Verum ut clarius perspicias fructum ac valorem talis orationis, et quam ipsa grata sit Deo, peto ego abs te, quam meliorem, Numinique acceptiorem potest quis facere orationem ea, quæ multum sudoris, fatigationis, patientiæ, et in Deum habet resignationis? quidnam vel aliud, vel majus in nostra oratione quærimus? quando igitur Deus militat ariditatem tentationemque in illa, cur non conformas te Deo in illa? cur non patienter acceptas istam animi desolationem, ex qua maximos, præstantissimosque actus patientiæ amorisque Dei potes efficere? Dicitur,

et verum est, amorem consistere in patientia pro re amata; et quo labor, qui fertur, est durior, hoc et amor major. Jam igitur labores servorum Dei omnium durissimi sunt cruce, et mortificationes istæ spirituales, nimium quantum molestiores temporalibus istis, aut etiam corporalibus, quæ ex valetudine et fortuna sentiuntur. Eo igitur ascendere, ut dictæ cruce et molestiæ æquanimitate, imo et cum gaudio portentur, etiam (si ita Deo videretur) per longissimum tempus, omnemque vitam, idque tantum amore ipsius: Profecto res est altissima, et summæ perfectionis, talisque oratio maxime proficua, adeo certe, ut aliqui Doctores tales appellent excellentes Martyres. Ultimo tantum peto, ne alio respicias et collinees in oratione, nisi ad acquirendam humilitatem, et cognitionem tui propriam: Quoties petivisti a Deo cognoscere quis sis, ecce tibi jam hoc obtinueris: per hunc enim modum Deus tibi aperuit oculos cognoscendi teipsum. Aliqui fundant orationem suam in multis lacrymis, et magno sensu doloris pro peccatis. At errant; hoc enim Deus facit, non ipsi. Sed si tibi hæreas, ut saxum et stipites, hoc tu es, et nisi Deus saxum percussisset, non fluet inde, nec aqua, nec mel. In hoc igitur cognitio est tui, fons mille bonorum, quorum plenam utramque manum habebis, si sis, ut dictum est, in ejus voluntate resignatus, hic quidem esse debet orationis tuæ fructus et pretium. RODRIG. l. VI, c. XXVI.

## COROLLARIUM XIII.

LAUS, ET VANAGLORIA. Colliges 13. *Te nullus laudis, aut vanæ Gloriæ causa quidquam agere debere, cum alia tibi atque infinites præstantior laus, et gloria ex beneplacito divino offeratur.*

## NOTE.

Ita 1. S. Chrysostomus: Non laudet ille, nihil enim profuerit; et si vituperaverit, nihil nocebit, in Deo enim utraque habent aliquid lucri, vel jacturæ; at apud homines omnia vana, et in hoc æquamur Deo, quod ab hominibus ille gratia non indiget; ait enim: Gloriam ab hominibus non capio. Parumne igitur hoc? cum noles gloriam contemnere, dic: Deo par fio, si contempsero, et statim contemnes. S. CHRYS. *hom.* XLIII, ad pop.

Ita 2. S. Clara de se fassa, quod si a toto mundo honoraretur, nullam mutationem in se, nec initium habituram; nec, si ab hominibus vilipenderetur, se ob id turbatum iri. *Vit.* p. 1, c. XXVII.

Ita 3. Thomas Kemp. inquit: Qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit, minus amare convincit ecelestem. Non es sanctior, si lauderis; nec vilior, si vitupereris; quod es, hoc es; nec melior dici vales, quam Deo teste sis; si attendis quid apud te sis intus, non curabis quid de te loquantur homines foris. Item: Quomodo potest erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subjectum est Deo? non eum totus mundus eriget, quem veritas sibi subiecit: nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit. Lege utrumque caput totum, uti et l. III, c. IX et XL. Et die cum eodem. Quærant Judei gloriam, quæ ab invicem est: ego hanc requiram, quæ a solo Deo est: omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundanae eterne gloriæ tui comparata, vanitas est stultitia. THOM. KEMP. l. II, c. VI; l. III, c. XIV.

Ita 4. Natura beneplaciti divini, quod est præmium maximum (nam sancti præferunt gloriæ suæ) præsens (nam confertur eo momento, quo opus peragitur) inaufertibile; nam fieri non potest, ut, quod semel Deo placuit, per totam æternitatem non placeat.

Ita 5. S. Thomas Aquinas quæsitus a Deo quod præmium peteret, et respondens: Non aliud, quam te, Domine. SURIUS, *v. Matth.*

Ita 6. S. Ignatius intra multos annos ne minimam quidem vanæ gloriæ tentationem passus, diensque, se nihil minus, quam illam timere. *Vit.* l. V, c. III.

## COROLLARIUM XIV.

TENTATIONES. Colliges 14. *Te turbari non debere, si variis tentationibus Deus vexari te permittat, cum has ipsas pissima Dei voluntas in bonum tuum ordinet, nec passura sit, te tentari supra id, quod potes, et præterea scuto bonæ voluntatis suæ te protegat.*

## NOTE.

Ita 1. Deus: Si surrexerit in medio tui Propheta (diabolus) et dixerit tibi: Eritus, et sequamur deos alienos (creaturas) et serviamus

*eis: non audies verba prophetae illius, aut somnatoris: quia tentat vos Dominus Deus vester, ut palam fiat, utrum diligatis eum, an non, in toto corde et in tota anima vestra.* DEUT. c. XIII.

Ita 2. S. Jacobus: *Omne gaudium existimate fratres mei, cum in tentationibus variis incideritis, scientes, quod probatio fidei vestrae patientiam operatur, patientia autem opus perfectum habet.* JAC. c. 1.

Ita 3. Angelus Tobiae: *Quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te.* TOB. c. XII.

Ita 4. Abbatissa Sara tredecim annis a fornicationibus spiritu tentata, et nunquam orans, ut recederet ab ea hujusmodi pugna, sed hoc solum dicens: *Da mihi fortitudinem Deus.* *Vita patrum*, l. V, n. 10.

Ita 5. Christus S. Birgittae querenti, quod cogitationibus inutilibus, et tentationibus, vexaretur, dicens: *Hæc vera est justitia, ut, sicut prius delectabar in vanitatibus mundi contra voluntatem meam, ita modo tibi molestiae sint variae, perversæque cogitationes contra voluntatem tuam. Verum tamen time judicium meum moderate, et cum discretionem, firmiter semper confidens in me Deo tuo. Certissime enim scire debes, malas cogitationes, quibus mens reluctatur, et quas detestatur, esse purgationem animæ atque coronam.*

Ita 6. Thomas Kemp. *Sunt tentationes homini sæpe valde utiles, licet molestæ sint, et graves: quia in illis homo humiliatur, purgatur, et eruditur.* THOMAS KEMP. l. I, c. XIII.

## COROLLARIUM XV.

PROFECTUS IN VIRTUTE. Colliges 15. *Te neque tristari debere, si non proficias in studio perfectionis, quantum velles, cum summus profectus tuis sit velle, quod Deus vult, atque adeo satis tibi esse debeat, te eam mensuram in profectu, et meritis supernaturalibus attingere, quam Deus tibi præficiis.*

## NOTE.

Ita 1. Blossius: *Licet jucundum sit, cum pro virtutibus et gratia oramus, id obtinere a Deo, quod petimus, longe tamen delectabilius atque utilius est, totum se Dei beneplacito resignare. Super omnia enim, quæ vel facere, vel dicere possumus, hæc a nobis maxime exposcit Deus, ut intus in corde di-*

camus: *Domine, fiat gratissima voluntas tua.* BLOSSIUS, in *farrag.*

Ita 2. Avila: *Non credo ullum unquam in terris fuisse Sanctum, qui non desideraverit esse perfectior meliorque, quam fuerit, sed ex hoc ipsi pacis internæ jacturam nullam fecere, quia hoc non ob propriam voluntatem, quæ nunquam dicit, sufficit, sed propter Deum desiderarunt, cujus honorum divisioni acquieverunt, etiamsi illis parum donorum suorum communicasset, existimantes, verum amorem magis elucere ex eo, quod quis contentus sit eo quod Deus dat, quam desiderare amplius, etiamsi amor proprius suggerat, desiderium hoc esse ad majorem Dei gloriam.* RODRIG. p. 1, tr. VIII, c. XXX.

Ita 3. S. Bonaventura dicens, multos homines magis servire Deo sine possessione virtutum, desiderando tamen eas, quam si eas haberent: *quia hoc modo ambulans in humilitate, solliciti semper ire de virtute in virtutem, et per hoc ipsum recurrunt sæpius ad Deum; et si virtutes haberent, forte intumescentes, existimantes, se habere jam omnia, quibus egrent, et ulterius progredi pensi non haberent.* S. BONAV. de *profect.* l. II, c. XXXIII.

Ita 4. Rodriguez, sic discurrens: *Quemadmodum in summa Dei voluntate totus debes conquirere, quemadmodumque tractet te in oratione, ita et conquirere debes in eadem, quemadmodumque tractet te in aliis omnibus virtutibus, donis ac prærogativis suis spiritualibus. Optimum est, sanctumque desiderium omnium virtutum, optimumque suspirare, enixque laborare pro illis consequendis. Verum enim vero, ita semper desiderare debemus ex iis proficere, ut tamen si eas non consequamur, Dei voluntati obsecundemus, conformemurque. Si Deus neget tibi puritatem, castitatemque Angelicam, sed velit te multis gravibusque exerceri carnis tentationibus, perfer eas, nec multum te defectu tantæ puritatis evicera. Plus siquidem tibi commodabit patientia. Si Deus nolit tibi dare humilitatem Sancti Francisci, nec Moysis, aut sancti Davidis mansuetudinem, nec Jobi patientiam, confundere, et humilia te tanto magis, occasioneque hinc pote, tibi tanto amplius displicendi. Non autem multum quære, et iuanibus te ipsum ob id curis consume, alioquin vera, et solida pace nunquam gaudebis.* RODRIG. p. 4, tr. VIII, c. XXX.

## COROLLARIUM XVI.

MORBI. Colliges 16. *Etiam in morbis te tranquillum, et resignatum esse debere, cum et hi a voluntate divina, perinde ac sanitas proficiscantur, atque adeo ad singularem utilitatem tuam a Deo ordinentur, ita ut infirmitas gravis non sobriam duntaxat (ut Eccl. cap. XXXI, dixit) sed etiam sanctam, et meritis pinguem faciat animam.*

## NOTE.

Ita 1. S. Clara 28. annis, morbis gravissimis exercita, et Reginaldo Confessario dicens: *Ex quo Domini nostri Jesu Christi gratiam per servum ejus Franciscum cognovi, nulla mihi infirmitas dira visa fuit, nulla pœna molesta, nulla pœnitentia onerosa.* RODRIG. p. 4, tr. VIII, c. XVI.

Ita 2. Senex ille discipulo ægrotanti dicens: *Noli, fili mi, ob hanc infirmitatem contristari, sed ingentes Deo potius propter eam gratias age; si enim ferrum sis, per hunc ignem rubiginem et scoriæ depones; si aurum, per eundem purgaberis, et purior redderis; magna quippe virtus est, et ingens religio, in infirmitate Deo gratias agere.* *Ibid.*

Ita 3. Blossius: *Si voluntas Dei tibi dulcis est, quando ipse te sanum esse, et vivere vult, amara vero est, quando te vult infirmum esse, vel mori, nondum plene resignatus es, nondum habes cor satis rectum; si vis ut ipsum cor tuum jam non sit curvum, subjice illud in omnibus voluntati divinæ, quæ semper recta est. Unice opta, ut semper voluntas ejus fiat, et eadem voluntas sit summa consolatio tua.* BLOSSIUS in *farrag.*

Ita 4. Cassianus: *Corporis infirmitas nullum est ad cordis puritatem habendam impedimentum, quin imo mirifice juvat, si quis illam ita prout oportet, novit accipere: vide ergo, ne corporis ægritudo ad animam transeat, quod fieret, si ex ea occasionem propriæ voluntatis faciendæ, aut impatientiæ occasionem sumeres.* CASSIANUS, c. VII, de *insti.*

Ita 5. P. Balthasar Alvarez, qui ferventi operario conquerenti, quod ob morbum nec orate, nec Sacrum facere, nec confessiones excipere, aliaque munera, quæ sanus præstiterat, obire posset, respondit pluris facere Deum, quod quis eum per mensem sustineat ac toleret, quam quod quis in ejusmodi mi-

nisteriis per integrum annum illi serviat. *Et recte; cum enim Deus vult Religiosum ægrotare, nihil ille tunc facere potest, quod ejus divinæ Majestati magis placeat, quam tolerare bene quod ille mittit, et propterea, quia ille mittit.* VIT. c. CXXI.

## COROLLARIUM XVII.

MORTIS TEMPUS ET GENUS. Colliges 17. *Negue de mortis genere aut hora, nimium sollicitum esse te debere, cum ea hora aut genus optimum tibi esse debeat, quod sapientissima Dei voluntas tibi ordinavit, ut pote qui solus novit, quando ob omnes circumstantias tibi expediat ex hac vita discedere.*

## NOTE.

Ita 1. Blossius: *Etiamsi non ita pridem incepisses melius vivere, et jam tibi moriendum esset, nihilominus sis resignatus, nec scire aut percurtari velis, utram te Deus post mortem missurus sit ad purgatorium, an mox recepturus ad celum: sic tibi placeat dulcedo misericordiæ ejus, ut tamen non displiceat pulchritudo justitiæ illius. Vox hominis bene resignati hæc est: Domine Deus meus, si in tui vergeret laudem, ut post obitum meum annis 50, flammis purgatorii cruciarer, illico me sub pedes tuos abjicerem, et in tui honorem pœnas illas animo pœnitissimo acciperem.* BLOSSIUS, in *spec.* c. IX.

Ita 2. Sanctus Cyprianus inquires: *Meminisse debemus voluntatem non nos tram, sed Dei facere debere, secundum quod nos Dominus jussit quotidie orare. Quam præposterum est, quomodo est perversum, ut, cum Dei voluntatem fieri postulemus, quando evocat nos, et accersit hoc mundo Deus, non statim voluntatis ejus imperio pareamus? quid oramus et petimus, ut adventat Regnum celorum, si captivitas nos terrena delectat. Quid precibus frequenter iteratis rogamus et poscimus, ut acceleret dies regni, si majora desideria, et vota potiora sunt, servire istic diabolo, quam regnare cum Christo.* S. CYPR. in *laud. mort.*

Ita 3. S. Ambrosius sic discurrens: *Christus Rex noster est, et ideo, quod Rex jubet, deserere non possumus et contemnere. Quot Imperator terræ hujus in peregrinis locis, aut honoris specie, aut muneris alienius causa, jubet degere numquid hinc inconsulto Imperatore discedunt? Et quanto am-*

plius est, divinis parere, quam humanis? Vivere ergo Sancto Christus est, et mori lucrum. S. AMBR. *l. de bono mort.*

Ita 4. S. Bernardus dicens: Volo te mortem, etsi non effugere, certe non timere. Justus quippe mortem etsi non cavet, tamen non paret; denique si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. S. BEAT. ep. cv.

## COROLLARIUM XVIII.

CALAMITATES PROPRE. Colliges 18. *Te a nulla calamitate propria liberationem petere debere, nisi adjecta clausula: Veruntamen non mea, sed tua voluntas fiat. Imo perfectius absolute faceres, si non desideres, aut labores a cruce liberari, sed ad mortem usque cum Christo in eadem perseverare optes.*

## NOTE.

Ita 1. Christus noluit descendere de cruce, licet Judæi dixerint: *Si Filius Dei es descende de cruce.* MATTH. XVII, 40.

Ita 2. S. Andreas rogavit Deum, ne sineret eum deponi de cruce. SURTUS, *in vit.*

Ita 3. Thaulerus sic loquens: Felix est, qui angustiis et pœnis afflictus, non aliquid inquit, quo eas evadat, sed ad finem et ultimum usque punctum eas sustinet, nolens de cruce descendere, nisi Deus illum solvat ac deponat. Felix plane, qui se in abyssum divini beneplaciti ita demergit, et terribilibus oculisque Dei iudicis ita resignat, ut in hujusmodi doloribus, ac pressuris non tantum una hebdomada, aut uno mense, sed usque ad extremi iudicii diem, vel etiam perenniter, persistere paratus sit, non recusans ipsius quoque inferni tormenta (si Deus ita vellet) subire. Quæ quidem resignatio omnem aliam resignationem longe vincit. Vel mille mundos relinquere, in hujus resignationis comparatione, nihil est. Hoc ipsum, quod Sancti Martyres animas pro Deo fuderunt, huic resignationi collatum, parum est. Illi enim divina consolatione affluent, penas omnes pro ludo habebant, hilariterque mortem excipiebant; sed intus carere Deo, penas omnes incomparabiliter excedit. BLOSIUS, c. 1, *Apendicis sol.* 461.

Ita 4. Virgo illa, quæ interrogata, quibus exercitiis ad perfectionem pervenisset; respondit: Numquam ita doloribus, et pressuris obruta fui, quin majores pro Dei amore perferre optarem, indignam me illis ipsis

tam præclaris Dei donis reputans. *Idem, in monil.* c. x.

Ita 5. Alia Virgo apud eundem, quæ infabill pressura, Dei permissione, correpta, cruciatus infernales sibi sentire videbatur; et, cum ita diu foisset afflicta, tandem toto corde ad Deum conversa, dixit: Dulcissime Deus, memor quæso esto, benigneque considera, me pauperem creaturam tuam esse, te vero Dominum et Creatorem esse meum. Ecce, ego me in æquissimum iudicium tuum offero, et gratissimæ voluntati tuæ integre resigno, parataque sum sustinere hunc infernale cruciatum, quamdiu tibi placuerit: utere me, sicut vis in tempore atque æternitate. Hac resignatione facta, mox Dominus Virginem illam sibi univit, et in amabilem Divinitatis suæ abyssum feliciter immerisit. BLOSIUS, *ibid.*

Ita 6. Ferdinandus II, Imperator, cujus quotidianæ preces erant: Domine, si est ad laudem, et gloriam tuam, et salutem meam, ut major sim, quam sum, extolle me et glorificabo te; si est ad laudem tuam deusque tuum, ut persistam in gradu, quo sum, conserva me, et glorificabo te. Si est ad laudem et gloriam tuam, ut in humiliore gradu sim, humiliam me, et ego glorificabo te. *Vita,* c. vi.

Ita 7. Lyduvina identidem repetens: Hoc mihi, Domine, acceptissimum erit, ut affligens me dolore non pareas, cum tuæ voluntatis impletio sit mihi summa consolatio. SUR. tr. vii.

Ita 8. Balthasar Alvarez, qui dicere solebat, in hujusmodi occasionibus debere unumquemque attendere omnes, qui in cœlo sunt, Sanctos, ipsum aspicere, et expectare, quomodo ipse difficultatem illam superet et ex ea proficiat; imo etiam ipsum Christum, ne jure conqueratur, quod ejus verbum et exemplum parvi faciamus. Cogita, inquit, quid sentiat superior, si se primo veniente ad communes collegii occupationes id non sufficiat, ut alii ad eandem exacte, et ad nutum convenient, et se domum purgante, alii non imitentur, et se ad orationem surgente, alii ex ignavia in lecto remaneant; si igitur homo pulvis graviter fert verba et exempla sua optato fructu carere, quid sentiet Christus, si verbo suo non obediatur, et exemplum oblivioni tradatur? Alias vero cuidam personæ sic scripsit: Magno desiderio tenetur Deus in nobis videndi Filii sui imaginem ad vivum depictam: quod si nos videre vult

solos, et ærumnis contritos et oppressos, non alio tendunt ejus curæ et cogitationes, quam ut illa imago in omnibus perficiatur. Postquam ejus Filius (in quo valde complectitur sibi) insignia illa induit, quæ fides nos docet ac prædicat, non potest eidem placere, quod nos eisdem indui non studeamus; et quod, cum ipse nos eis induerit, nos genua non factamur, et cum magni amoris ac reverentiæ significatione gratias non agamus. *Vita,* c. xl, § 4.

## COROLLARIUM XIX.

GLORIÆ ÆTERNÆ POSSESSIO. Colliges 19. *Neque de bonis gloriæ plus te optare aut possidere, velle debere, quam Deo placuerit, sed ea mensura contentissimum esse, quam ipsius summa sapientia, et immensa bonitas dare decreverit.*

## NOTE.

Ita 1. Christus orare docens ut fiat voluntas Dei, sicut in cœlo, et in terra, quod fit, si pluri beneplacitum divinum, quam omne nostrum emolumentum, adeoque, possessionem ipsam cœli et terre astimemus.

Ita 2. Beati in cœlis, qui plus de adimplentione divinæ voluntatis, quam de magnitudine gloriæ suæ lætantur. RODRIG. tr. VIII, c. xxxi.

Ita 3. S. Ignatius, malens gloriam Dei per factum nobile augere, et dubius de salute manere, quam eo omisso, statim cœlum subire. *Relat. Canon.*

Ita 4. S. Martinus dicens: Si populo tuo sum adhuc necessarius, non recuso laborem.

Ita 5. Rodriguez dicens: Hoc est maximum in homine, si ad conformandum se divino nutui, velit statim mori et habere minus gloriæ, quam mori post viginti annos et habere plus. Et contra, etiamsi certus essem, de consecutione æternæ gloriæ, si jam morerer, et ego nihilominus contentus sum, ut maneam in hoc exilio infinitis ærumnis et laboribus, si Deo ita placet, circumseptus et oppressus. Et sane quisnam Regem aut Principum non putaret se obligatum ad conservandum, defendendumque servum aliquem suum, cui amplissimam aliquam offerret gratiam, eam tamen reipsa illi dare nollet, nisi prius heroicum ipse aliquod facinus patretur: quis inquam, talem non tueretur, quandoquidem ea se gratia privatum vult servus in solius domini ac

Principis sui honorem, et obsequium? quod si ergo homines id præstant ingrati aliqui, et meritorum clientum suorum sæpe parum memores, quid de æterno illo Rege sperare par erit, qui sua nos gratia et prævenit et comitatur, et sequitur? quid, inquam, periculi timere unquam poterimus? quia ratione deserere nos poterit, qui beatitudinem nostram, beatificamque fructuionem in solius ipsius honorem gloriamque in longius tempus rejecimus atque distulimus. P. 4, tr. VIII, c. xxxi.

## CONCLUSIO.

Ille beate et perfecte vivit, qui semper fruitur summo? et inaufertibili bono. Seu, ut S. Augustinus l. I, III de Trinit. ait, qui habet quidquid vult, et nihil male vult.

Atqui hoc habet, qui Dei voluntati perfecte se conformat, seu qui semper agit et patitur, quæ Deus vult, quomodo vult, et quia vult. Ergo semper beate, et perfecte vivit.

## PARS II

## DIALOGUS

Inter Christum, et S. Catharinam Senensem institutus.

*Etsi multa jam ex hoc Dialogo in priori parte sint indicata, quia tamen magis expediens videtur, ut totus Dialogus, prout inter Christum et S. Catharinam institutus est accurate perlegatur, ideo placet eundem, ut conceptus est, huc apponere.*

Cum anima quædam ab auctore lucis illuminata propriam fragilitatem et miseriam, ignorantiam scilicet, et pronam ad malum naturam recognosceret, aliquantulum Dei magnitudinem, sapientiam (inquam) potentiam, bonitatem, cæterasque ipsius præstantiæ partes suspiceret.

*Dignus Deus, ut servietur necessarium.* Vidit, quam dignum, et necessarium esset, ut idem perfecte coleretur, et sancte: dignum, quia cum Pater universorum, et Dominus sit, omniaque, ut suum ipsius nomen collaudant, et ad suam referantur gloriam fecerit, congruum et æquum est, ut servus Dominum suum observans, ei serviat, et obsequio pareat. Necessarium, quia, cum ipse Deus, rationale animal spiritu et corpore compositum, hac conditione condiderit, ut, si voluntarie us-

que ad mortem fidem sibi præstiterit servitutum, ad vitam pervenit sempiternam, aliter felicitatem illam omni honorum aggregatione cumulatam consequi nequeat: per paucos autem hoc adimplere, sique per paucos salvari, quod fere omnes quarant, quæ sua sunt, non quæ Dei.

*Vita incerta, et mors.* Vidit præterea breves dies hominis esse, incertam horam punctamque, quo id momentaneum promerendi tempus finiat: in inferno vero nullam esse redemptionem, sed unumquemque in futura vita immutabili et inevitabili sententia, præmia pœnasve, prout in hoc suo vivendi genere sit meritis, justa consequi retributione.

*Queris compendium viæ ad perfectionem? Ecce.* Vidit etiam multos multa dicere, et diversimode; multifariamque prædicare, ac loqui de virtutibus, quibus Deus fideli servitute colatur; rationalis autem creaturæ capacitatem modicam, intellectum herbentem, memoriam debilem, et nequeat vel multa percipere, vel percepta fideliter continere, ac idcirco, licet multi studeant semper addiscere, quam paucissimi tamen integritatis perfectionem attingere, Deo, ut dignum et necessarium esset, deservire, sed fere omnes curis anxios, mentis agitationibus fluctuantes, extremo, semper in periculo degere.

Videns igitur hæc omnia illa, spiritu coram Domino exurgens, ardenti desiderio, ac vehementi affectu, ab ipsius Majestate efflagitavit, ut succincte et brevibus verbis præcepta aliqua tradere vellet, quibus vita nostra sancte institui ac perfici posset, quæque vi sententiarum, prædicationum veritatem, et universas completerentur scripturas, quorum observatione, et ipse debita servitute coleretur, et ex hac brevi, mortali, ac misera vita, ad eam, ad quam creaverat felicitatem perveniremus.

Deus itaque, qui, et sancta desideria inspirat, et eadem suscepta irrita non esse permittit, statim huic animæ in mentis excessu constituta affuit, hæc dicens: Dilecta mea, placeat mirum in modum hujusmodi desideria tua, et adeo placeant, ut eis longe magis cupiam ipse satisfacere, quam ipsa sibi cupiant satisfieri; ingens namque meum opatum est, ea in vobis (volentibus vobis) beneficia conferre, quæ salutis vestre utilia, commoda, et necessaria sint, atque ideo tuum adimplere desiderium, et te voti complotem efficere paratissimus sum.

*Compendium perfectionis quod sit. Quare*

attende et diligenter observa, quæ tibi, ipse ineffabilis, et nunquam fallens veritas, dicturus sum, quoniam tuæ annuens optioni breviter proponam, quid sit, quod summam perfectionem, omnesque continent virtutes; ac simul scripturarum volumina, et multiplices complectatur prædicationes, ut si tuam tibi faciem speculata fueris, et te ad illud composueris, ac servandum formaveris, quicquid patet, et latet in divinis sermonibus, adimpletura sis, et sempiterna lætitia, et perpetua pace fruitura.

*Perfectio in quo consistat.* Scias igitur, servorum meorum salutem, perfectionemque hoc uno constare, ut meam solius faciant voluntatem, atque eam summo semper studio adimplere nitantur, ut mihi uni obsequi, me unum observare, me unum attendere, omnibus vitæ suæ contendant momentis; quantoque diligentius in id incumbant, tanto perfectioni propius accedere, quoniam mihi, qui sum summa perfectio, magis pressiusque adhærent, copulantur, et junguntur.

*Exemplum Christi Jesu.* Ut autem planius hanc (licet ineffabilem) breviter tamen traditam veritatem intelligas, respice, in faciem Christi mei, in quo mihi bene complacui. Ipse namque exinanitus, servili forma assumpta, factusque in similitudine carnis peccati est, ut vos cæca caligine obrutos, et via veritatis aversos, suæ lucis splendore illuminans, ad rectum iter, et verbo converteret et exemplo, obediens fuit usque ad mortem, sic sua perseveranti obedientia vos edocens, salutem vestram ex faciendæ solius voluntatis meæ stabili instituto pendere.

Nam si quis diligenti studio et consideratione, ipsius tum vitam, tum doctrinam meditari velit, perspiciet procul dubio, mortaliū integritatem, perfectionemque in nulla re alia constare, quam in jugi, perpetua, ac fideli meæ voluntatis observatione, quod idem Dux vester toties attestando repetit. Ait enim: *Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine intrabit in Regnum celorum, sed omnis, qui fecerit voluntatem Patris mei.*

*Resignatio Filii Dei.* Et attende, quod non frustra repetit bis, *Domine, Domine*, quoniam, cum omnis transitoria conditio ad duo universalia genera reducat, Religiosum scilicet, et sæculare, significare vult, neminem, cuiuscumque conditionis sit, æternæ vitæ gloriam consecuturum, licet omnem mihi extrinsecus honorem exhibeat, nisi

meam fecerit voluntatem. Item alio loco: *Non veni facere voluntatem meam, sed ejus, qui misit me, Patris.* Et iterum: *Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me.* Item: *Non mea voluntas, sed tua fiat. Et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.*

Si vis ergo Salvatoris tui exemplum imitari, meam facere voluntatem, quam constat esse bonum tuum, necesse est ut tuam omnibus in rebus contempnas facere voluntatem, illamque abneget, et extinguas; quoniam quanto magis morieris in te, tanto magis vires in me; et quo purgatus eicies quod tuum est, eo abundantius ipse reponam quod meum est.

Postquam illa anima hæc veritatis saluberrima documenta percepit, tota lætabunda, dixit: Pater, et Deus meus, placeat summo perere, et plus quam explicare queam, quæ servulæ tuæ narrare dignatus es, et quam magnas possum, benignæ Majestati tuæ gratias ago: quoniam quanta mea rudi intelligentia consequi possur, non aliter est, quam mihi per Salvatoris exemplum præclare ac lucide demonstrasti; cum enim tu summum et omne bonum sis, non volens iniquitatem, sed justitiam tantum, et honestatem, quidquid faciendum est, perago, sic tuam voluntatem adimpleo, si meam propter te abnegeo, quam tu minime violare vis; quoniam mihi idcirco liberam tradidisti, ut ego sponte eam tibi subigendo et tuam solius facere semper intendendo, gratior tibi fiam, et majora apud te mea sint merita.

*Quæ sit voluntas Dei.* Volo igitur, ac vehementer desidero id adimplere, quod præcipis: sed non plane scio, quibus rebus tua contineatur voluntas, quove tibi fideli obsequio mancipari queam: si arrogans non sum, et mea temeritas non abutitur tua lenitate, supplic obsecro, ut juxta petitionem meam, id quoque me paucis doceas.

At Dominus: Si paucis et collectim scire desideras meam voluntatem, ut eam integre valeas adimplere, hæc mea voluntas est, ut summe, et semper ames me, sicut præcepto mandavi vobis, ut toto corde, tota anima, et omnibus viribus vestris diligatis me, hujusque, præcepti observatione tua perfectio continetur: quoniam finis præcepti est charitas, et plenitudo legis est dilectio.

Anima ad hæc: Teneo voluntatem tuam, et perfectionem meam, in summo tui amore collocatam esse, ipsaque te (ut par est,

summo amore, ac vehementissima dilectione prosequi vellem; sed quoniam pacto id efficere possim aut debeam, satis mihi comperit non est. Quocirca orans expeto, ut me hæc quoque in parte brevibus instruas.

*Quid sit amare Deum?* Tuus Deus: Audi igitur, et ad ea, quæ dicam, tota mentis attentione invigila. Si me perfecte amare vis, te fria hæc facere necesse est. Primo, ut voluntatem tuam ab omni amore, affectuque terreno et carnali prorsus amoveas, segrèges, mundifices, ita ut in ista vita nihil transitorium, nihil caducum, nihil temporale ames, nisi propter me, nec (quod magis, et maximum est) ames me propter te, sed ames me propter me, te propter me, et proximum propter me.

Quoniam divinus amor terreni affectus aut alterius ejusvis amoris consortium pati non potest. Unde quantum cum terrenarum rerum contagione infeceris, tantum et in mei amore peccabis, et de tua perfectione perdes. Mentem quippe, ut munda et sancta sit, omnia quæ corpus sentit fastidire necesse est. Effice igitur, ne quidquam ex his, quæ a bonitate mea vestros in usus profecta sunt, te a me amando impediat, sed omnia adjuvent, accendant, inflamment. Quoniam vobis illa creando concessi, ut bonitatis meæ largitatem latius ex ipsis dignoscentes, me abundantiore amore prosequeremini.

Perstes igitur appetitu, lumbisque succinctis, ac vigilantibus custodia te semper observans, terrenis concupiscentiis, quas undecumque tibi mortalis vitæ miseria, et corrupta suggerit natura, alacriter resiste, ut cum Propheta meo dicere possis: Qui perficit pedes meos, id est, affectus, qui animæ pedes sunt, tamquam cervorum, ad fugiendum canes, id est, laqueos concupiscentiæ terrenarum rerum, super excelsa statuens me, id est, in contemplantatione.

*Intensio pura.* Cum hoc primum impleveris, ad secundum, quod etiam altioris perfectionis est, pervenire poteris, ut omnes cogitationes, actus, et opera tua dirigas ad meum solummodo honorem et gloriam, semperque solius meæ laudis studiosissimam des operam, precibus, verbis, et exemplis, et quomodo possis, ut non tu tantum sio, sed alii omnes tecum pariter, et eodem modo affecti sint, utque universi me unum norint, ament, colant: hocque mihi magis placet, quam primum, quoniam magis implet voluntatem meam.

*Conformitas cum voluntate Divina.* Tertium, quod reliquum est, si assecutueris, tibi nihil deesse, teque consummatam integritatem consecutam, scito. Illud autem hoc est, ut summo desiderio quaeras, nitaris, studeas ad hanc pervenire mentis dispositionem, ut mihi ita conjuncta sis, tuaque meae (quae perfectissima est) ita similis sit conformisque voluntas, ut nolis non solum malum, sed et bonum, quod ipse nolim; utque eveniat, quicquid velit, et undecumque velit, in istius vitae miseria, sive spiritualibus, sive temporalibus in rebus, minime frangatur pax tua, turbeturque quies mentis tua, sed inconcussa fide semper teneas, me Deum tuum omnipotentem magis amare te, quam tu te ipsam, meque tui diligentissimam habere curam, et multo diligentiore quam tu. Quanto magis sic te mihi commiseris, dederisque, tanto magis te adjuvas, tibi semper adero, et tu ipsa clarius cognosces, ac uberius senties circa te dulcissimam charitatem meam.

*Abnegatio sui necessaria.* Ad hanc autem perfectionem perveniri non potest, nisi per stabilem, constantem, et omnimodam sui ipsius abnegationem: quam qui prestare negligit, simul hanc excellentissimam perfectionem negligit: qui vero libens praestat, simul integerrimam voluntatem meam integerrime exequitur, mihique summe placet, et me secum habet: quoniam mihi gratius et jucundius nihil est, quam per gratiam vobiscum agere, et in vobis habitare, meaque sunt deliciae cum filiis hominum esse, et ut volentes ipsi (nolo enim liberi jus arbitrii violare) a me in me per gratiam transferantur, ut sint unum mecum participatione perfectionis meae, praecipueque pacis ac tranquillitatis meae.

*Cui Verbum sit incarnatum.* Ut autem planius intelligas, quam ardenti desiderio cupiam vobiscum esse, utque magis accendaris ad subigendam mihi, copulandamque meae voluntatem tuam, vide, et alta mente considera, voluisse me, ut Unigenitus meus incarnaretur, utque mea Divinitas, Majestatis dignitate seposita, vestra copulareretur humanitati, ut tanto amoris, et charitatis exemplo, tanta ineffabilis dilectionis demonstratione, vos ad pariter conjugendam meae vestram voluntatem, unique mihi jugiter adherendum provocarem, allicerem, traherem. Voluisse praeterea, ut ille ipse dilectus Filius meus tam horrendam,

immanem, crudelem crucis mortem subiret, ut suis tormentis, vestrum peccatum tolleret. Peccatum inquam, quod inter me et vos separationem fecerat, et meam a vobis faciem ita averterat, ut nullo vos pacto possem respicere.

Parasse insuper mensam maximi, et parum agniti Sacramenti Corporis ipsius et Sanguinis, ut in cibum sumentes transformarentur, mutarenturque in me, ac sicut panis et vinum, quibus vescimini, in substantiam transeunt corporalem, ita et vos manducantes ipsum, qui mecum unum est, sub panis et vini specie, in substantiam spirituales, et in me ipsum convertamini. Et hoc illud est, quod Augustino servo meo his verbis dixi: Cibum sum grandium, cresce, et manducabis, nec tu me mutabis in te, sed tu mutaberis in me.

Cum audisset anima illa, quenam esset Dei voluntas, et quemadmodum in eam implendam necessaria etiam erat perfecta charitas, perfectamque charitatem propriae voluntatis abnegatione constare, dixit: Significasti mihi, Domine Deus meus, voluntatem tuam; significasti, Domine, quod, si perfecte amavero te, nihil terrenum aut mortale, nec etiam me ipsam amabo propter me, sed quicquid amabo, secundum te, et propter te amabo. Dixisti, ut summo semper studio tuam solius laudem, honorem, et gloriam velim perquirere, simulque operam dare, ut alii quoque videantur facere: et ut, quaecumque adversa mihi in hac misera adveniant vita, ea, composita mente, et aequo animo ac lætanti tolerare contendam.

Nunc quoniam hæc per propriae voluntatis abnegationem efficienda sunt, doce, queso, quonam pacto ad hanc pervenire abnegationem, ac tantam virtutem comparare, et assequi queam: ut enim per tuam doctrinam lumen video, tantum in te vivo, quantum in me morior.

*Abnegatio amplectanda.* Deus autem, qui sancta nunquam frustratur desideria, sic intulit. Perfecta tui abnegatione tuum omne bonum constare, certum est, quoniam te tantum mea gratia repleo, quantum te tua voluntate evacuas: et perfectionem tuam efficit participatio divinae bonitatis meae per gratiam, sine qua humana creatura (quantum ad virtutem et dignitatem suam) nihil est. Ad hanc igitur si pervenire vis, tibi est in summa humilitate perstandum, et ex vera, atque intima miseria et inopia tuae

cognitione id unum jugiter, vehementerque affectandum, ut mihi soli pareas, meamque solius voluntatem ob serves. Quo autem id prestare queas, necesse est, ut per mentis conceptum, et animi existimationem tibi habitaculum circum undique concameratum ex solius meae voluntatis materia construas, teque eo concludas, et semper inhabites, ut quocumque prospicias, nunquam aspicias, sed tuos mentis et corporis sensus mea semper circumstet voluntas, nec quidquam aliud loquaris, cogites, aut efficias, nisi quod mihi placeat, et meae esse voluntatis credas, sicutque te, quicquid agendum erit, Sancti Spiritus docebit.

Alia etiam via ad propriae voluntatis abnegationem perveniri potest, si adsunt, qui te secundum me instruant, regantque, his propriam subijciendo voluntatem, te totam, ac tua omnia his committendo, his parendo, et eorum semper consilia sequendo, quoniam qui fideles et prudentes servos meos audit, me audit.

*Nihil fit sine voluntate Dei et cognitione.* Sed ad hæc volo, ut certa fide, alta mente, ac frequenti consideratione mediteris, me Deum tuum gloriosissimum, qui te ad beatitudinem perfuendam creavi, æternum esse, summum, omnipotentem, vobisque omnia, quae mihi placita sunt, facere; nec esse, qui vel tantillum meae possit resistere voluntati; nec quidquam sine eadem voluntate mea vobis accidere, nihil prorsus, nisi me permittente, provenire, ut per Prophetam vobis enuntiavi, non esse malum in civitate, quod non ipse fecerim, id est permiserim.

Mediteris pariter, Deum tuum summæ esse sapientiae, perfectissimæ cognitionis et intelligentiae, omnia certa ratione videns, et acutissime penetrans, ut ad cælum, terram, mundum totum, et universa gubernanda, nulla possim ratione falli, nullo errore turbari. Quod si non ita esset, nec Deus essem, nec sapientissimus. Et ut tantillum percipias vim hujus summæ sapientiae meae, scias, de malo culpae et poenae, me longe majus bonum, quam sit malum, elicere.

Tertio, velim consideres, me eundem Deum tuum non minus summe bonum esse, et summo amore benevolentiaeque vos complecti, et hac de causa non posse, nisi quae bona sunt, utilia, et salubria, tibi, et aliis velle; non posse a me aliquid malum provenire; nihil odisse, et hominem, ut mea boni-

tate creavi, ita per me semper inestimabili dilectione prosequi.

*Deus omnia ad salutem ordinat.* His vero per firmam fidem mente, ac meditatione collectis, cognosces, tribulationes, tentationes, difficultates, dolores, infirmitates, et adversa omnia ob nullam aliam causam, me gubernante provenire, nisi utilitatis et salutis vestrae gratia, ut per ea, quae videntur vobis mala, pravitate corrigamini, et ad virtutem, qua itur ad verum et summum bonum vobis incognitum, perducamini. Cognosces praeterea, hoc fidei, lumine illustrata, me Deum tuum magis scire, posse, et velle bonum tuum, quam tu, teque id nec posse, nec scire, nec velle absque gratia mea. Id igitur cum ita sit, danda tibi summo studio opera est, ut voluntatem tuam divinae voluntati meae prorsus subicias, quoniam sic placida semper mente quiesces, et me semper tecum habebis (factus est enim in pace locus meus) nec erit tibi scandalum peccati, hoc est, offendiculum aliquod ad peccatum, nec per impatientiam, nec aliquo quovis modo.

*Pax resignatio.* Nam pax multa diligentibus nomen meum, et non est illis scandalum. Tantum enim amant legem meam, id est, meam voluntatem, meaque lex est, quae cuncta reguntur, tantumque mihi per ipsam copulati sunt, et in ipsius delectantur observatione, ut eveniat, quicquid velit, et undecumque velit, eujuscumque generis et estimationis sit, nulla re, praeterquam culpa qua fiat mihi injuria, perturbari queant.

*Omnia Deo bona tribuit, et mala caput de manu ejus.* Prospiciunt namque claro et purgatissimo mentis oculo, a me summo universi gubernatore, mirifica sapientia, charitate, et ordine cuncta administrante, non nisi bona posse provenire, meque sibi, ac rebus suis melius, utiliusque prospicere, quam ipsimet per se sciant, possint, ac velint, sicutque omnibus in rebus, quae eveniant, quasque sustineant, ut eum me auctorem, et non proximum, firmo considerantes proposito, quadam invicta et inexpugnabili patientia ita roborantur, ut non solum aequo animo, sed libenti, ac gaudenti sustineant, degustantes in omnibus sive intrinsicis, sive extrinsecis accidit, meae ineffabilis dulcedinem charitatis: quod est, sentire de me in bonitate, in omnibus (inquam) tribulationibus, difficultatibusque attendere, credere, et læto animo, gratoque meditari, me disponere

omnia suaviter, et ex profundo mee dilectionis fonte cuncta provenire.

*Propria voluntatis malitia.* Atque hujus ultimæ considerationis, compositionisque sanctissimæ maximum bonum nil aliud corumpit, impedit, et perdit, quam propria voluntas vestra, et amor vestri, quæ si tolleretur, et infernus a vobis; tum ille, qui maledictis æterno mentis et corporis tormento paratus est; tum ille, quem in mortali vita multiplicitate agitatione animi, ac vario curarum æstu, imo sustinetis errore. Igitur si vivere cupis, et in hoc labenti sæculo per gratiam, et in stabili sempiternoque per gloriam, fac moriari, temetipsum abnegans, et propriam voluntatem deponens. Beati enim mortui, qui in Domino moriuntur, et beati pauperes spiritu, quoniam tales me vident in peregrinatione per mutuum amorem, visuri deinde in patria per gloriam et honorem. Amen.

## RESURRECTIO

## QUOD ESSENTIAM

**DEFINITIO.** — Est reditus a morte ad vitam, de quo dixit Christus: Deus autem non est mortuorum, sed vivorum. (LUC. XX, 38.) Omnes enim vivunt ei.

**DIVISIO.** — Dividitur in Resurrectionem corporalem, quæ consistit in reunionem animæ separatæ cum corpore; quo modo Christus, et Lazarus resurrexerunt. Et spirituales, quæ consistit in recuperatione gratiæ divinæ amissæ, de qua Apostolus locutus est, dicens: Existimate vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo. ROM. VI, 11.

**CIRCUMSTANTIE.** — *Missio Angelorum* cum tuba et voce magna, qui congregabant electos ejus a quatuor ventis, et dicent: Surgite mortui, venite ad iudicium. MATTH. XXIV, 31.

Locus, ubi resurgent, incertus est, et ab admirabili Dei providentia dependens; alii enim in valle Josaphat, ubi iudicandi sunt, futuram putant; alii conformius putant Scripturæ, si dicantur mortui ex sepulchris suis resurrecturi, cum S. Joannes dicat: Omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei, et procedent, qui bona egerunt, in resurrectionem vitæ: qui vero mala egerunt, in resurrectionem iudicii. JO. IV, 28.

Tempus quoque incertum est; nam alii

hora matutina ad imitationem Resurrectionis Christi; alii intempesta nocte, juxta illud Christi: Media nocte clamor factus est: alii alio tempore futuram divinant potius, quam affirmant, ut videre est apud Marchantium. MARCHAN. in *Horto Past.* tr. IV. lect. XV.

## EX S. SCRIPTURA.

**VERITAS.** — Scio, quod Redemptor meus vivit, et in novissimo die de terra surrecturus sum, et rursus circumdabor pelle mea, et in carne mea videbo Deum meum. JOH. XXIX, 25.

Vivent mortui tui, interferti mei resurgent. Expergiscimini, et laudate, qui habitatis in pulvere, quia ros lucis ros tuus. IS. XXVI, 20.

Tu quidem scelestissime, in presenti vita nos perdis, sed Rex mundi defunctos nos pro suis legibus, in æternæ vitæ resurrectione suscitabit. II. MAC. VII, 9.

Nolumus autem vos ignorare, Fratres, de dormientibus, ut non contristemini, sicut et cæteri, qui spem non habent. Si enim credimus, quod Jesus mortuus est, et resurrexit, ita et Deus eos, qui dormierunt per Jesum, adducet cum eo. I. THESS. IV, 13.

Ece ego aperiam tumulos vestros, et educam vos de vestris sepulchris, et inducam vos in terram Israel. EZECH. XXXVII, 12.

Sicut Pater suscitavit mortuos, et vivificavit, sic et Filius, quos vult, vivificat. JO. V, 12.

Hæc est voluntas ejus, qui misit me, Patris, ut omne quod dedit, non perdam ex eo, sed resuscitem in novissimo die. JO. VI, 19.

Christus resurrexit a mortuis primitiæ dormientium: quoniam quidem per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum; et sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur. I. COR. XV, 20.

Multi de his, qui dormiunt in terræ pulvere, evigilabunt in vitam æternam, et alii in opprobrium, ut videant semper (id est, supplicia æterna experiantur.) DANIEL, IX, 28.

Ece mysterium dico vobis. Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in novissimo die: cænet enim tuba, et mortui surgent incorrupti (id est, immortales.) V. 31, II. COR. XV.

## RESURRECTIO.

Nisi eos, qui ceciderant, resurrecturos speraret, superfluum videretur et vanum, pro mortuis orare. II. MACH. XII, 44.

Sed dicit quis: quomodo resurgent mortui? quali autem corpore venient? insipientia, quod seminas, non vivificatur nisi prius moriatur. I. COR. XXV, 35.

Exspectamus Salvatorem Dominum nostrum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ. PHIL. III, 20.

Ingradiatur putredo in ossibus meis, et scaber me scateat, ut requiescam in die tribulationis, ut ascendam ad populum accinctum nostrum. ABAC. III, 16.

Ossa arida audite verbum Domini: Ecce ego intromittam spiritum in vos, et vivetis. EZECH. XXXII, 7.

Seminatur in corruptione, surget in incorruptione: seminatur in ignobilitate, surget in gloria: seminatur in infirmitate, surget in virtute: seminatur corpus animale, surget corpus spirituale. I. COR. XV, 42.

**RESURRECTIO SPIRITUALIS.** — Hi sunt, qui venerunt de tribulatione magna, et laverunt stolas suas in sanguine Agni. APOC. VII, 12.

Quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambolemus. ROM. V, 4.

Beatus et sanctus, qui habet partem in resurrectione prima, in his secunda mors non habet potestatem. APOC. XX, 6.

## EX SS. PATRIBUS.

**VERITAS.** — Redemptor noster suscepit mortem, ne mori timeremus: ostendit resurrectionem, ut nos posse resurgere confidamus. S. GREG. in *moral.*

Est in Christo homine uniuscujusque nostrum caro, sanguis, et portio: ubi ergo portio mea regnat, regnare me credo: ubi dominatur sanguis meus, dominari me sentio: ubi glorificatur caro mea, gloriosum me esse cognosco. S. MAXIM. in *s. de Pasch.*

Si resurrectio non est, nec Deus est, nec providentia est, tunc casu omnia feruntur et aguntur; videmus enim plurimos justos esurientes, et injuriam patientes; peccatores autem et injustos in divitiis et in omni voluptate abundantes; sed quis usquam hoc iudicis justis, vel sapientis providentiæ opus, bene sentiens suspicabitur. Erit ergo resurrectio, justus enim Deus est, et iis qui confi-

dunt in eum mercedis retributor. DAMASC. lib. IV.

Multi cum Christo resurrexerunt, ut de resurrectione nostra non dubitaremus. GREG. XIV, *Mor.*

Consideremus porrum cujuslibet arboris semen quod in terra jacitur, ut arbor ex illo producat, et comprehendamus si possumus, ubi in illa tanta parvitate seminis tam immensa arbor latuit, quæ ex illo processit; ubi lignum, ubi cortex, ubi viriditas foliorum? numquid in semine tale aliquid videbatur, cum in terra jaceret? quid ergo mirum si tenuissimum pulverem a nostris oculis in elementa redactum, cum vult Deus in hominem reformat, qui ex tenuissimis seminibus immensa arbusta redintegrat? GREG. in *Moral.*

**QUALITAS.** — Resurgent corpora Sanctorum sine ullo vitio, sine ulla labe, sine ulla corruptione, sine difficultate, in quibus tanta facilitas, quanta felicitas erit. S. AUG. in *Enchir.*

Resurget justus, ut iudicet: peccator, ut iudicetur: impius, ut sine iudicio puniatur. CASSIOD. in *Psal.*

**UTILITAS.** — In omni re aut actu, virtus agendi spes est futuri; qui enim arat, arat, ut metat: qui pugnat, pugnat, ut vincat. Tolle ergo spem resurrectionis, et resoluta est observantia omnis pietatis. S. CHRYS. in *Matth.*

Confringi nos tanquam vas figuli nunc gaudeamus, ut per hunc novæ nativitatis profectum, in beatam illam, ac Deo placentem iteratæ reparationis nostræ speciem reformemur. S. HILAR. in *Psal.*

## EXEMPLA.

**VERITAS.** — De Christi resurrectione sic loquitur S. Augustinus. Ecce surrexit ab antro sepulchri rediit caro Phœnicis, quæ cinis namomum decoxerat pietatis: granum frumenti, quod solum in terra mortificatum est in passione, multum fructum attulit in resurrectione; solus enim mortuus est, sed solus minime resurrexit, quorum enim sepulchra in ejus passione sunt patefacta, horum corpora, Christo resurgente, sunt de pulvere suscitata: et sicut cum Domino surrexerunt, ita cum eo ascendente etiam ipsi ascendisse creduntur. S. AUG. in *ser. de Pasch.*

Cum S. Stanislaus Poloniæ Episcopus Petrum quemdam, ad testimonium de agro a